

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב (עציר)

לפני הרכב כבוד השופטים:
יחיאל ליפשיץ [אב"ד]
גלית ציגלר,
שמואל מנדלבוים

המאשימה
מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז צפון - פלילי

נגד

הנאשם
חביב אבו חביב (עציר) ת"ז []
באמצעות בא כוחו – עו"ד באסל פלאח

הכרעת דין

השופט יחיאל ליפשיץ:

כללי

1. הנאשם היה מעורב ביום 12.5.21 באירועים אלימים שהתרחשו בעכו במהלך מבצע "שומר חומות". הוא נטל חלק, עם אחרים, בתקיפת המתלונן מ.כ. (להלן: **המתלונן**) שנחבל באופן קשה מאבן שפגעה בראשו וכן הותקף בבעיטות ומכות. בנוסף, מיוחסים לנאשם שני מקרים נוספים שיתוארו להלן שהתרחשו לפני ולאחר התקיפה לעיל. העבירה העיקרית המיוחסת לנאשם היא **מעשה טרור של ניסיון רצח**, שכן המאשימה טוענת שהנאשם ואחרים שהיו עמו, השליכו אבנים לעבר המתלונן ותקפו אותו, עשו זאת מתוך כוונה להביא למותו. בהכרעת הדין תידון השאלה המרכזית והיא, **האם הנאשם התכוון להביא למות המתלונן**; וכן יידונו סוגיות נוספות הנגזרות ממנה.

עיקר כתב האישום

2. בחלק הכללי לכתב האישום (כתב האישום המתוקן מיום 28.6.21) תואר כי במסגרת מבצע "שומר החומות" התרחשו התפרעויות אלימות ברחבי הארץ על רקע לאומני-גזעני, שכללו תקיפות של כוחות הביטחון ושל אזרחים יהודים וערבים. גל ההתפרעויות התרחש בין היתר בעכו, ובוצעו מעשי אלימות שונים כלפי כוחות משטרה ואזרחים, ובכלל זה יידוי אבנים, ירי זיקוקים, השלכת בקבוקי תבערה, ירי חי, והצתת מבנים ורכוש בבעלות יהודית.

נטען, כי על רקע המתואר לעיל **ביום 12.5.21 עובר לשעה 21:00**, בזמן שהנאשם שוטט באזור שכונת וולפסון בעכו, נודע לו על תקריות אלימות בין יהודים לערבים בעיר. עקב כך הוא חבר לצעירים ערבים

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב(עציר)

רעולי פנים **ברחוב הרצל** (להלן: **הרחוב**) וביחד הם יידו אבנים לעבר יהודים שעברו בקרבתם. אחת האבנים שיידה הנאשם נפלה סמוך לצעיר שהנאשם סבר שהוא יהודי שניסה לברוח מהמקום.

אותה עת, השותף המתלונן - יהודי בעל חזות דתית בתהלוכה שהתקיימה סמוך לרחוב, ובשלב מסוים החלו קבוצות של צעירים יהודים וערבים ליידות אבנים אחת לעבר השנייה. נטען, כי בשלב זה המתלונן, שחש כי הרוחות מתלהטות ונשקפת לו סכנה החליט לעזוב את התהלוכה ופנה לבדו לרחוב על מנת להגיע לבית חמיו המתגורר בעכו. בעוד המתלונן רץ ברחוב, הנאשם אשר הבחין בו ואחז בשלב זה באבן שגודלה ככף ידו, נטל אבן נוספת מהכביש, רץ לעברו, וממרחק של כשני מטרים זרק בחוזקה את האבן לעבר פלג גופו העליון של המתלונן. באותו זמן יידה אחד מהמתפרעים הערבים שזהותו אינה ידועה אבן נוספת לעבר המתלונן. כתוצאה מפגיעת האבנים, שלפחות אחת מהן פגעה בראשו, המתלונן נפל על הקרקע. או אז, בעוד המתלונן שרוע על הקרקע, לפחות שישה מתפרעים ערבים היכו אותו באמצעות אבנים, מקלות ובעיטות בכל חלקי גופו ובעיקר בפלג גופו העליון, והנאשם עמד מעל המתלונן ויידה לעברו אבן נוספת. לעזרת המתלונן נחלצו אזרחים יהודים וכן קצין משטרה שירה באוויר על מנת להרחיק את המתפרעים מהמתלונן. לאור זאת חדלו הנאשם והאחרים מלהכות את המתלונן וברחו מהמקום. בעודו מתרחק מהמקום, השליך הנאשם אבן נוספת לעבר המתלונן והצעירים שנחלצו לעזרתו. כתוצאה ממעשי הנאשם ויתר המתפרעים, נגרמו למתלונן בין היתר שני שברים עד מעבר לסינוס הרוחבי בראשו, דימומים תת עכבישיים בראשו, שני שברים בידו אשר הצריכו ניתוח, שבר חריף מלווה בתזוזה בחוליה בצוואר, המטומות במספר מקומות בגוף וכן קשיים במישור הנפשי.

בהמשך לאמור לעיל, **סמוך לשעה 20:21** הנאשם ועשרות צעירים ערבים נוספים, מרביתם רעולי פנים וחמושים במקלות ואבנים, **התגודדו בפינת הרחובות דרך הארבעה ויאנוש קורצ'אק**. הצעירים התפרעו במקום, יידו אבנים לעבר מכת"זית משטרתית וחסמו את נתיבי הנסיעה באמצעות רהיטים וחפצים שונים. בעוד הנאשם נמצא במקום ואוחז בידיו אבנים, הצעירים רגמו באבנים את רכבו של מור ג' (להלן: **מור**) שאיבד שליטה על הרכב והתנגש בחומה במקום. לאחר מכן מור נמלט מהרכב והוכה קשות על ידי המתפרעים במקום. רק לאחר הגעת כוחות משטרה הנאשם נמלט מהמקום.

על בסיס הנתען לעיל, יוחסו לנאשם העבירות הבאות:

- (-) **מעשה טרור של ניסיון רצח**, לפי סעיף 1305(1) + (2) לחוק העונשין, התשל"ז – 1977 (להלן: **החוק**, או - **חוק העונשין**) + סעיף 29 לחוק + סעיף 37 לחוק המאבק בטרור, התעש"ו – 2016 (להלן: **חוק המאבק בטרור**).

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב (עציר)

- (-) **ניסיון לפציעה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני**, לפי סעיף 334 + 335(א)(1) לחוק + סעיף 25 לחוק + סעיף 37 לחוק המאבק בטרור.
- (-) **התפרעות**, לפי סעיף 152 לחוק + סעיף 29 לחוק.

תמצית טענות הצדדים ויריעת המחלוקת

3. **ההגנה** אישרה כי הדמות עליה הצביעה המאשימה בסרטוני האבטחה שיתוארו להלן, היא הנאשם; כי הוא נטל חלק באירועים המיוחסים לו; וכי תקף את המתלונן. עם זאת, נטען שאף לא אחת מהאבנים שהנאשם זרק לעבר המתלונן פגעה באחרון; וכן נטען – **זוה למעשה לב ליבו של ההליך שלפנינו** – שבכל מקרה לא היתה לנאשם כוונה להביא למות המתלונן. נטען שהנאשם נטל חלק באירוע הנקודתי המיוחס לו באופן ספונטני ולא כחלק מקבוצת אנשים מאורגנת; וכן נטען כי עשה את המעשים כהגנה על עצמו ורכושו. הנאשם אישר שנתוני האירוע ומעשיו אינם מקיימים את יסודות ההגנה העצמית, אך לשיטתו מדובר בנסיבה רלוונטית ליסוד הנפשי שהתקיים בו בזמן האירוע (עמ' 3 לסיכומי ההגנה). לכן, נטען שכל שניתן לייחס לנאשם הוא עבירה של **ניסיון לחבלה חמורה בנסיבות מחמירות** (פרוטוקול מיום 23.6.22, עמ' 13, שורה 1).

הנאשם הודה בעבירת **ההתפרעות**; וביחס ל**ניסיון לפציעה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני**, נטען כי עבירה זו לא הוכחה.

4. **המאשימה**, מאידך גיסא, טענה שהנאשם הוא מבצע בצוותא, לצד אחרים, שהשליכו אבנים מטוח קצר לעבר המתלונן וכן תקפו אותו. משכך, אין נפקות של ממש לשאלה האם מבחינה עובדתית האבנים שהנאשם השליך פגעו בפועל במתלונן, אם לאו. המאשימה הפנתה לחזקת הכוונה ולמבחני העזר שפותחו בפסיקה לבחינת היסוד הנפשי, ואלה – לשיטתה – מוליכים למסקנה כי התקיימה בנאשם כוונת קטילה. עוד נטען כי הוכחו יתר העבירות שיוחסו לנאשם.

הצגת עיקר הראיות

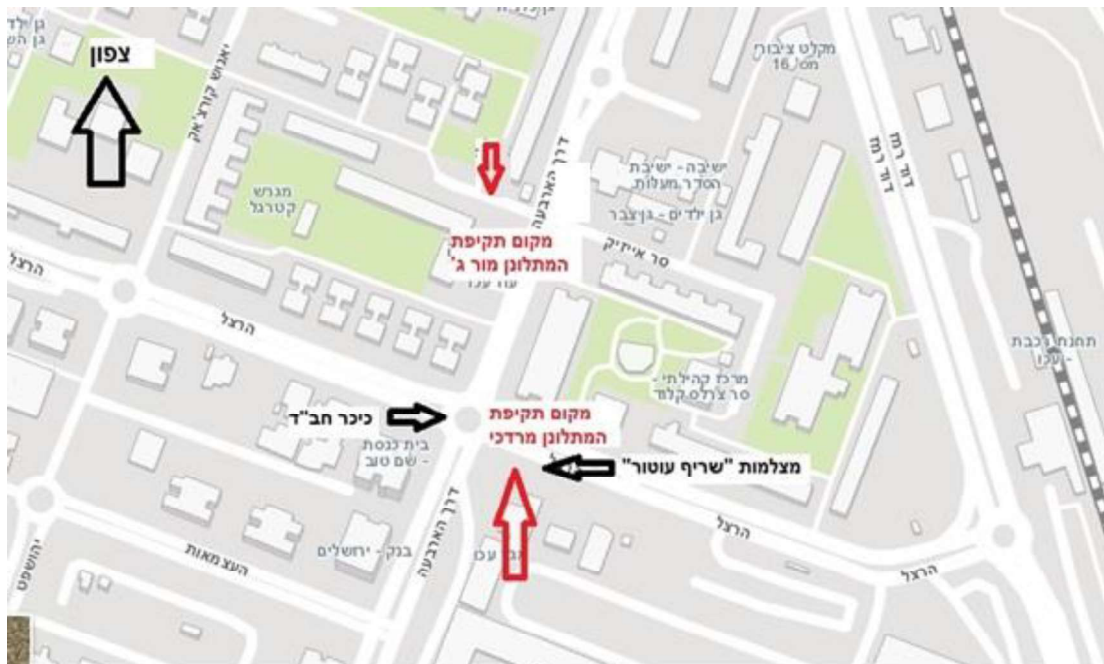
5. להבהרת התמונה והמיקומים הרלוונטיים נציג מפת עזר ובה שתי הזירות הרלוונטיות וכן מיקום המצלמה שחלשה על האירוע העיקרי:

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב(עציר)

6. גרסת המתלונן - המתלונן העיד ביום 9.6.22; הודעותיו במטרה הוגשו בהסכמה (ת/35 – ת/37); וההגנה ויתרה על חקירתו הנגדית. מדובר באדם צעיר כבן 27 שנים בעת האירוע, שאינו תושב עכו אך הורי רעייתו מתגוררים שם. הוא תיאר כי על רקע ההתפרעויות באותם ימים התארגנה תהלוכת מחאה של יהודים ל"העלאת המורל" והוא הצטרף אליה. הוא לבש מכנסי גיינס כחולים, חולצה אפורה עם ציצית שבלטה החוצה וכיפה צבעונית גדולה לראשו (ת/36, שורות 16-17). המתלונן המשיך ותיאר, כי ה"תהלוכה" עברה בין היתר באזור התחנה המרכזית, שם לדבריו עשרות רעולי פנים ערבים תקפו אותם והשליכו לעברם אבנים וחפצים שונים. בשלב מסוים ולאחר שהרוחות התלהטו, כשהיה באזור כיכר חב"ד, הוא החליט להתנתק מהאירוע ולחזור לבית הורי רעייתו. הוא תיאר כי בשלב זה הוא נטל מהארץ מקל כדי שיוכל להגן על עצמו והחביאו בשרוול (עמ' 19 לפרוטוקול, שורה 9).

זמן קצר לאחר מכן הבחין באדם בלי חולצה (אין חולק כי מדובר בנאשם), שהשליך לעברו אבן. המתלונן תיאר את שהתרחש כך: "אני מבין שאני מקבל אבן ביד וזה חובט אותי לרצפה, ומיד לאחר מכן אבן בראש שפשוט מרדימה אותי. אני לא יכול לזוז ולא כלום, אבל אני זוכר שהמחשבה עוד פועלת, אני זוכר מתי אני הולך לחטוף עוד אבנים, מתי אני אקבל מכות ומתי יהרגו אותי. אני זוכר את החוויה, ממש את המחשבה..." (עמ' 18 לפרוטוקול, שורות 18-22). בהודעתו ת/35 ציין המתלונן כי הנאשם זרק עליו אבן "מקדימה" (לא ציין היכן פגעה בו), בעוד שאבן נוספת פגעה בראשו "מאחורה", ואז נפל (שם, שורות 18-19).

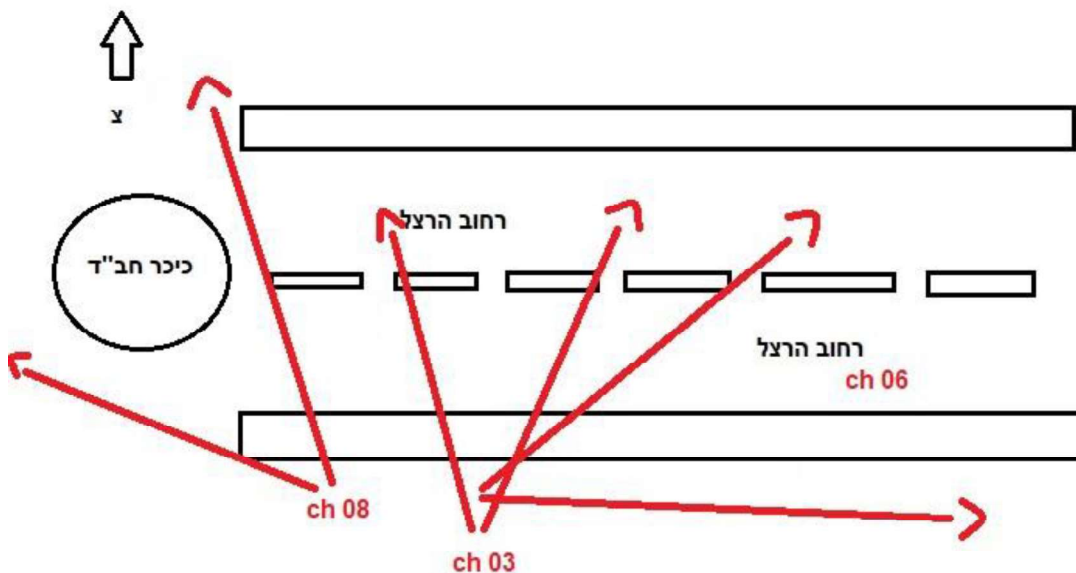
בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב (עציר)

כתוצאה מהאירוע נגרמו למתלונן פגיעות בראש, שברים בגולגולת, דימומים בראש, שבר בחוליה, שני שברים בכף יד שמאל (התיעוד הרפואי ת/29-ת/34).

7. בשלב זה נעבור לתיעוד האירוע במצלמות אבטחה שכונו "מצלמות שריף עטור" (ת/23).

יוער, כי כל מצלמות "שריף עטור" הן חלק מאותה מערכת מצלמות המסונכרנות ביניהן. לא היתה מחלוקת כי זמני המסך תואמים לזמני האמת, גם אם אינם מדוייקים "על השנייה". שעת ההתרחשות של האירוע העיקרי בה נפגע המתלונן היא 21:00 בקירוב; ושל האירוע שהתרחש בזירה בה נפגע מור 21:20 בקירוב. נתונים אלה נתמכים גם במצלמות הגוף של רס"ב עדי אליהן נפנה בהמשך. לסרטוני "שריף עטור" 3 גזרות צילום על פי התרשים הסכמטי והכללי הבא שהוכן על ידנו:

מהסרטונים עולה באופן כללי התמונה הבאה, וזאת לפי סדר כרונולוגי:

(-) במצלמת ch.08 המופנית לכיוון כיכר חב"ד בסביבות זמן מסך 21:00 ניתן להבחין בהתקהלות של צעירים ערבים ויהודים המתעמתים ומשליכים אחד לעבר השני אבנים, ברחוב הרצל סמוך לכיכר חב"ד; [בנוסף, אפנה באותו הקשר למצלמות האבטחה של עיריית עכו, ת/17, מצלמה הקרויה "כיכר חב"ד" סביבות שעה 21:00].

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב(עציר)

(-) במצלמת ch.06 המופנית לרחוב הרצל ממערב למזרח (קובץ המסתיים בספרות 3035) בזמן מסך 21:01:00, מבחינים בנאשם (על פני הדברים הגיע עם עוד אנשים, מכיוון מזרח לכיוון כיכר חב"ד, ברחוב הרצל, במטרה להתעמת עם חבורת הבחורים היהודים שהחלו להתרכז סמוך לבניין בו מוקמה מצלמת שריף עטור). הנאשם נראה תחילה בצד הרחוק של הכביש, ואז השליך אבן לעבר חבורת הצעירים היהודים. האבן לא פגעה במי מהם אלא סמוך אליהם (21:01:03). בגין מעשה זה יוחסה לנאשם העבירה של ניסיון לפציעה בנסיבות מתמירות ממניע גזעני;

(-) במצלמת ch.08 בזמן מסך 21:01:12, מבחינים במתלונן רץ ריצה קלה, לבדו, מכיוון כיכר חב"ד לכיוון מזרח, ברחוב הרצל;

(-) חזרה למצלמה ch.06 - בזמן מסך 21:01:12 מבחינים בנאשם (מיד לאחר שהטיל את האבן שפגעה סמוך לקבוצת היהודים) נוטל ביד שמאל אבן מהכביש, לאחר שאבן נוספת אחוזה בכף יד ימין שלו, ורץ לכיוון הגעת המתלונן כשבכל אחת מידי אבן. המשך ההתרחשות נקלט במצלמת ch03 להלן;

(-) במצלמת ch.03 זמן מסך 21:01:14, מבחינים בנאשם רץ לעבר המתלונן ומשליך לעברו אבן (אבן מס' 1), כשבמקביל מתפרע נוסף משליך עוד אבן לעבר המתלונן, והאחרון מופל לקרקע. לא ניתן להבחין באם אחת מהאבנים פגעה בו. בעוד המתלונן על הקרקע, הנאשם העביר אבן מידו השמאלית לידו הימנית והטיח גם אותה לעבר המתלונן (אבן מס' 2). גם לגבי אבן זו לא ניתן להבחין באם היא פגעה במתלונן; כשבמקביל מספר מתפרעים נוספים השליכו לעבר המתלונן אבנים מטווח קצר; ושני מתפרעים בעטו בו באזור הראש. בזמן מסך 21:01:24 מבחינים בצעיר לבוש בגדים שחורים נחלץ לעזרת המתלונן. הלה החל להניס את התוקפים מהמתלונן. בשלב זה ובעת שהנאשם כבר במרחק מספר מטרים מהמתלונן, הוא זרק לכיוון המתלונן אבן נוספת (אבן מס' 3), וגם לגביה לא ניתן דעת אם פגעה במתלונן. מספר שניות לאחר מכן רפ"ק משה שלי, עליו נרחיב להלן, הגיע סמוך למתלונן עם אקדח שלוף בידו (כפי שיובהר להלן, בעת שהתקרב למתלונן ולפורעים הוא ירה באוויר, מה שהרחיקם מהמתלונן). מספר שניות לאחר מכן בחור נוסף שעמד סמוך לרפ"ק שלי נפגע ונפל לקרקע. במקביל, המתלונן קם והתרחק מהמקום.

8. כאמור לעיל, לעזרת המתלונן הגיע רפ"ק משה שלי שדו"ח פעולה שערך בנדון (ת/25) הוגש בהסכמה (פרוטוקול מיום 23.10.22, עמ' 52, שורה 26). מדו"ח הפעולה לעיל עלה שרפ"ק שלי היה ברחוב הרצל במסגרת פעילות לטיפול בהתפרעויות. העד הבחין בחבורה של רעולי פנים חמושים באלות וקרשים

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב(עציר)

רצים אחרי המתלונן, וכן הבחין באחרון בעת שהופל והוכה. העד סבר שנשקפת למתלונן סכנה לחייו ולכן רץ למקום האירוע, שלף את אקדחו וירה באוויר תוך שצעק "משטרה". כתוצאה מהירי המתפרעים התרחקו מהמתלונן, העד עמד במקום ושמר שההמון לא ימשיך בתקיפה, אך מתפרעים המשיכו להשליך לעברם אבנים, קרשים וחפצים שונים. רפ"ק שלי הוסיף פרטים אודות הבחור הנוסף שהגיע לסייע והתמוטט כתוצאה מפגיעת אבן בראשו.

9. שוטר נוסף שהגיע למקום האירוע סמוך לאחר רפ"ק שלי, היה **רס"ב מישל עדי**. הלה העיד לפנינו ביום 9.6.22, ובמסגרת זו הוגשו סרטוני מצלמות הגוף שלו (ת/27 הכולל 9 סרטונים) וכן דו"ח הפעולה שערך (ת/26). הסרטונים תיעדו את פעילותו של רס"ב עדי במספר רב של זירות בעכו ביום האירוע, ועולה בבירור כי עכו נראתה ביום הרלוונטי, ולו בחלקים מסוימים, כשדה קרב – כלי רכב הוצתו על ידי פורעי חוק, חבורות של רעולי פנים נעו ברחובות, כבישים נחסמו בפחי אשפה ובחפצים אחרים, וכוחות משטרה שניסו להשליט סדר בין היתר באמצעות רימוני גז לפיזור מתפרעים ובאמצעות מכתזיות שנעו מזירה לזירה. רס"ב עדי "דילג" מזירה לזירה כחלק מהפעילות לטיפול במהומות, תוך שימוש באמצעים לפיזור הפגנות וטיפול בהפרות סדר. בהקשר לפגיעה במתלונן ובבחור השני שנפגע בראשו, עלה שרס"ב עדי הבחין באחרון מוטל על הכביש ואבטח אותו עד להגעת כוחות ההצלה והפינוי, הדף את המתפרעים, שהיו רובם רעולי פנים, באמצעות השלכת רימונים, תוך שהמתפרעים המשיכו להשליך לעברם אבנים וחפצים שונים. אפנה בנדון לסרטון המסתיים ב"8a0e" – בסביבות השעה 21:02:46 ניתן להבחין באותו פצוע שוכב על הארץ תוך שהעד הודף באמצעות רימונים מתפרעים שהגיעו ממספר כיוונים. עוד אפנה (בסרטון לעיל) לשעה 21:23:57 שם ניתן להבחין במתלונן יושב סמוך לרכב חונה, במרחק מה מהמקום בו הותקף, ומחכה לפינויו. יצוין כי אמבולנס שהגיע למקום האירוע פינה את הפצוע האחר לפני המתלונן משום שמצב האחרון היה קשה יותר ומשום הקושי של רכבי החירום להיכנס לאזור.

עוד עלה מדו"ח הפעולה והסרטונים של **רס"ב מישל עדי** כי תוך כדי הטיפול באירוע, התקבל דיווח על אירוע בפינת וולפסון דרך הארבעה – מדובר באירוע בו הותקף מור. העד המשיך לזירה זו, הבחין ברכבו של מור עולה באש ובהמשך הגיע למור ששכב על הארץ ודימם מראשו. אפנה בנדון לסרטון מצלמת הגוף המסתיים ב"e895". אעיר, כי חלק מהמעורבים בהקשר זה הועמדו לדין בפני הרכב זה במסגרת תפ"ח 55524-06-21.

10. נעבור כעת למעשי הנאשם באירוע שהתרחש בפינת וולפסון דרך הארבעה – כאמור, מדובר באירוע שהתרחש מרחק קצר יחסית מהזירה הראשונה, וכ 20 דקות לאחריו. בהקשר זה הפנתה המאשימה לסרטוני מצלמות האבטחה של עיריית עכו (ת/17). הנאשם כאמור הודה בעבירה זו ולכן נביא אך בתמצית את העולה מתיעוד מצלמות אלה (ההפניות הן לזמנים המצוינים בסרגל התחתון של התוכנה

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב(עציר)

ולא לזמן בחלק העליון של המסך, המאחר בשעה. נתוני הזמן, כאמור לעיל, אינם במחלוקת, וממילא מאומתים תוך השוואה לנתוני מצלמת הגוף של רס"ב עדי אליהם הפנינו לעיל).

(-) במצלמת "סר אייזק מזרח", בזמן מסך 21:18:00 ניתן להבחין בנאשם, לבוש מכנסיים קצרים וללא חולצה, הולך כחלק מהמון המתפרעים, מרביתם רעולי פנים ומצוידים במקלות ואבנים, לכיוון פינת הרחובות דרך הארבעה וסר אייזק. **הנאשם אוחז ביזו אבן בגודל כף ידו.** בהמשך, ממצלמת סר אייזק מערב ניתן להבחין במתפרעים עורמים חפצים שונים בפינת הרחובות ויוצרים מעין "בריקדה";

(-) במצלמת "וולפסון PTZ" בזמן מסך 21:23:50 (כדקה לפני הגעת מור למקום) **הנאשם נראה בקרבת ההמון אוחז בשתי ידיו אבנים בגודל כף ידו**;

(-) במצלמת "ממונעת שכונת וולפסון", זמן מסך 21:27:30 (לאחר תקיפתו של מור), ניתן להבחין בנאשם מגיע בריצה, יחד עם צעירים נוספים, לרחבת חנייה פנימית, מרים אבן מהרצפה ועומד במקום עם יתר הצעירים;

11. **בשלב זה נפנה לאמרות הנאשם וכן לעדותו בבית המשפט.**

12. אמרות הנאשם בשב"כ ובמשטרה - הנאשם נעצר ביום 23.5.21 ועד ליום 2.6.21 היה מנוע מפגש עם עורך דין. מרבית אמרותיו נגבו על ידי חוקרי השב"כ (2/ת עד 12/ת) וכן נגבו שתי הודעות על ידי חוקרי משטרה (15/ת מיום 26.5.21 ו13/ת מיום 9.6.21). ההגנה לא העלתה טענות זוטא, אך בעדותו בבית המשפט העלה הנאשם, לראשונה, טענות ביחס לאופן ולתנאים בהם נחקר על ידי חוקרי השב"כ. עם זאת, הוא לא טען כי אופן החקירה גרם לו למסור נתונים שאינם אמת.

במסגרת חקירותיו מסר הנאשם כי הוא מתגורר בעכו קרוב לזירת האירוע, ותיאר עצמו כסובל מבעיות נפשיות ומטופל תרופתית. הנאשם הוסיף כי לפני כ 20 שנים איבד את עינו הימנית מפגיעת רסיס לאחר שרכב התפוצץ לידו; ולפני כ 5 שנים נורה ברגלו השמאלית וכתוצאה מכך הוא חש חולשה ברגלו.

לגבי האירועים עליהם הוא עומד לדין, מסר הנאשם כי בימי "שומר חומות" הופצו בעכו ידיעות על כך שיהודים ומתנחלים מתכוונים לתקוף את שכונת וולפסון בעכו, וכי אין למשטרה יכולת לשמור על הסדר. לכן, הוא ותושבי השכונה חששו, הצטיידו באבנים, מקלות וחפצים ויצאו לרחובות. לדבריו

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב (עציר)

הוא היה ללא חולצה במהלך האירועים משום שבשלב מסוים המשטרה השתמשה בגז מדמיע לכן הסיר אותה והניחה על פניו (ת/3 שורה 12; ת/15 שורה 89).

לגוף המעשים המיוחסים לו, גרסת הנאשם היתה מתפתחת - תחילה מזער ממעשיו וטען שרק השליך אבן אחת ובאוויר; לא כיוון לעבר המתלונן; ואם פגע בו הדבר היה בטעות. עם התפתחות החקירה ולאחר שהוצגו לו קטעים מתיעוד האירוע הודה **בהשלכת האבנים לעבר המתלונן, אך טען שפגע בחזה של המתלונן רק באמצעות האבן הראשונה**. וביתר פירוט - בתחילה מסר שזרק אבן אחת "קטנה" באוויר שנפלה ליד המתלונן, ולאחר מכן הצעירים שהיו במקום היכו את המתלונן (ת/3 מיום 24.5.21, שורות 10-14); בהמשך, בחקירותיו מהתאריכים 24.5.21 ו 25.5.21 (ת/4 – ת/8) הכחיש את מעורבותו באירוע; עם זאת, בחקירת שב"כ מיום 26.5.21 (ת/9) מסר שלאחר ששמע שיהודים מתכוונים להיכנס לשכונה, הוא יצא ברגל לכיוון רח' סר אייזק בקרבת כיכר חב"ד, שכן הבחין במספר צעירים יהודים מתקרבים והחליט ליידות לעברם אבנים. הנאשם תיאר שהרים אבן **"בגודל של אגרוף"** שמצא על הרצפה (ת/9, שורה 6); הבחין בבחור צעיר מתקרב והשליך לעברו אבן ו"ייתכן" שפגע בצעיר (שם, שורה 8). הנאשם זיהה את עצמו בסרטון ומסר שהוא מצטער על מעשיו (ת/9, שורות 8-11). בהודעתו במשטרה מהמועד האחרון לעיל (ת/15 מיום 26.5.21) הנאשם מסר שחשש מהצעירים היהודים, ולכן נטל אבן כדי **"להפחיד"** אותם. הנאשם הודה תחילה בהשלכת אבן אחת לעבר המתלונן, ותיאר כאילו שהמתלונן הוא זה ש"נכנס" באבן. עם זאת, לאחר שהוצגו לו תמונות מסרטון האירוע הנאשם **אישר כי השליך שתי אבנים במטרה לפגוע במתלונן**. לגבי האבן הראשונה מסר **"זרקתי אבן ופגעתי בו כי היה במהירות והוא נפל מהמהירות שלו"** (שם, שורה 94); ולאחר שהוצגה לו התמונה בה השליך אבן נוספת, זיהה את עצמו אך מסר שלא פגע במתלונן עם האבן השנייה: **"אני מזהה את עצמי שמתקרבים מלא ערבים רעולי פנים ובו אני זורק עוד אבן, אך לא פגעתי בו בפעם השנייה"** (שורות 115-116). כשנשאל מדוע בחר להשתתף בהתפרעויות השיב **"בגלל שהיה בלאגן בין יהודים לערבים ואני עמדתי שם כדי להגן על הבית שלי ועל הערבים.."** (שורות 130-131); ולשאלה מדוע בחר לעשות דין לעצמו, הסביר שעשה זאת כי **"המשטרה איבדה שליטה ואני לקחתי את זה למקום להגן על עצמי ועל השכונה ונברח אותם ובסוף פגעתי בו"** (שורה 170-171). זאת ועוד, הנאשם הוסיף: **"אני מזהה את עצמי רץ אחרי בחור כאשר תוך כדי בחור אחר מתקרב בריצה לכיוון שלי, זרקתי אבן ביד הימנית שלי ופגעתי בו באזור החזה ואז האבן נפלה לרצפה ואחרי זה הבחור הזה נפל לרצפה אני שוב מעביר אבן מהיד השנייה וזורק לעברו אך לא פגעתי בו, פגעתי ברצפה, ואז הגיע מספר אנשים אחרי זה ותקפו גם את הבחור על הרצפה וזרקו אבנים לא מזהה אותם"** (שם, שורות 173-176, ההדגשות שלי – י.ל.). כשהוטח בנאשם כי השליך את האבן במטרה לגרום למות המתלונן וכי האבן יכלה היתה לגרום למותו, השיב: **"לא האבן לא הורגת וזה לא נשק קטלני וזה לא סכין או רובה או אקדח כולה אבן"** (שורה 276). עם זאת, עוד לפני כן אישר ש: **"מאבן לא יכול להרוג אבל מבין שיכול להיות צמח ועובדה שהוא לא מת"** (שורה 210).

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב(עציר)

לגבי זריקת אבן לעבר יהודים עוד טרם הגעת המתלונן, הנאשם אישר את מעשיו וטען כי מדובר ב"אבן שלא יכולה להגיע רחוק" וכי "הגן על עצמו" (שם, שורות 277-284). הנאשם אישר שהדבר התרחש זמן קצר לפני הגעת המתלונן, בעת שהנאשם עמד בצד הרחוק יותר של הכביש (שם, שורות 191-192).

הנאשם אישר את נוכחותו סמוך לזירה בה הותקף מור, ונתן הסבר לא משכנע בעליל לנוכחותו שם בכך שלא יכול היה להגיע לביתו משום שהמשטרה השליכה גז מדמיע (שם, שורה 247).

13. גרסת הנאשם בבית המשפט - הנאשם העיד להגנתו ביום 22.3.23, וגם בעדותו ניכר היה שהוא מנסה למזער ממעשיו - הוא נטה לחזור ל"סיפור המסגרת" בנוגע לשמועות אודות כך שעכו "מותקפת" ובמקביל ניסה להתחמק מהתייחסות למקרה הקונקרטי. עם התקדמות עדותו הוא אישר את מעשיו וחזר על עיקר גרסתו מחקירותיו. וביתר פירוט - בעדותו הראשית ולאחר שמסר אודות רקעו הרפואי והכללי, הוא תיאר מנקודת מבטו את נסיבות מעצרו, את תנאי המעצר והחקירות, ושכללו לדבריו השפלות והפעלת לחצים. עם זאת, בפתח חקירתו הנגדית הוא אישר כי בחקירותיו בשב"כ ובמשטרה, על אף טרוניותיו בנדון, הוא אמר אמת (עמ' 78 לפרוטוקול, שורות 5-3). לגוף העניין, הנאשם מסר שביום האירוע הוא יצא עם ההמון, לאחר שנפוצו שמועות על כך שיהודים מתכוונים לתקוף שכונות ערביות בעכו. הנאשם דחה את הטענה כי פעל ממניע גזעני או אידיאולוגי, ומסר שהוא מתגורר באזור מעורב, חי לצד יהודים ועבד עימם (עמ' 66 לפרוטוקול, שורות 33-5). הנאשם חזר על טענתו שפעל מתוך פחד מ"היהודים שהגיעו לעכו", ולכן זרק את האבן הראשונה לעבר המתלונן "לא בכוונה לפגוע אלא להפחיד" (עמ' 68 לפרוטוקול, שורה 5), וזאת על אף שהוטח בו כי רואים בביורר בסרטון כי הוא כיוון לעבר המתלונן והטיח לעברו את האבן הראשונה בעוצמה. הנאשם מסר תשובות מתחמקות ובלתי ענייניות בהקשר זה. הנאשם אישר שזרק לעבר המתלונן שתי אבנים, ולדבריו האבן השנייה לא פגעה במתלונן והאבן הראשונה "לא יודע אם פגעה או לא פגעה, איך שאני זוכר הוא נפל מהמהירות שלו" (עמ' 76 לפרוטוקול, שורות 19-16).

בהקשר לזריקת אבנים לעבר היהודים עוד טרם הגעת המתלונן (העבירה של פציעה בנסיבות מתמירות ממניע גזעני), הוצג לנאשם הסרטון הרלוונטי, והוא אישר את מעשיו וטען כי עשה זאת כאקט הגנתי כדי להבריח את היהודים שלא ייכנסו לשכונה (עמ' 88 לפרוטוקול); ביחס לעבירת ההתפרעות שהתרחשה לאחר תקיפת המתלונן (הזירה בה הותקף מור), הנאשם אישר את נוכחותו יחד עם ההמון, אישר שאחז באבן והיה מודע להתפרעויות של ההמון שכללו חסימת כביש ושהיו מרביתם רעולי פנים ומצוידים במקלות ואבנים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב (עציר)

14. לאחר שנסקרו עיקר הראיות ומשיריעת המחלוקת ברורה, נפנה לעיקר המחלוקת בין הצדדים והיא, האם הנאשם ביצע מעשה טרור של ניסיון רצח, או שמא יש להרשיעו – בגין מעשיו כנגד המתלונן – בעבירה פחותה ממנה כפי שעותר הנאשם.

15. עבירת ניסיון הרצח קבועה כעבירה עצמאית בסעיף 305 לחוק העונשין, ומורה כך:

"305. העושה אחת מאלה, דינו - מאסר עשרים שנים:

- (1) מנסה שלא כדין לגרום למותו של אדם;
- (2) עושה שלא כדין מעשה, או נמנע שלא כדין מעשות מעשה שמחובתו לעשותו, בכוונה לגרום למותו של אדם, והמעשה או המחדל עלולים מטבעם לסכן חיי אדם".

הגם שמדובר בעבירה עצמאית, על עבירת הניסיון לרצח חלות הוראות החלק הכללי של חוק העונשין, ובכלל זה סעיף 25 לחוק המגדיר ניסיון: "אדם מנסה לעבור עבירה אם, במטרה לבצעה, עשה מעשה שאין בו הכנה בלבד והעבירה לא הושלמה".

לגבי היסוד העובדתי, הלכה היא כי "היסוד העובדתי של עבירת הניסיון מחייב אפוא עשיית מעשה שהוא חוליה במעשים המתבצעים לקראת השגת העבירה המושלמת, מעשה היוצא מגדר הכנה ומקדם את המבצע לקראת השלמת העבירה שלביצועה הוא שואף" (ע"פ 1639/98 דהן נ' מדינת ישראל (18.6.21));

ולגבי היסוד הנפשי, יש להוכיח כי הנאשם היה מודע למעשיו וכי התגבשה אצלו כוונה (הן כי צפה והן כי חפץ) להרוג את המתלונן, זאת במובחן מכוונה לפגוע בו או לבצע בו מעשה אלימות אחר (ר' בנדון ע"פ 6908/10 דוד נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (2.1.13); ע"פ 4523/14 חלילי נ' מדינת ישראל, פסקה 28 (20.1.2016)).

באשר להשפעת הרפורמה בעבירות המתה על היסוד הנפשי בעבירת ניסיון לרצח, אפנה להכרעת הדין של מותב זה בתפ"ח (מחוזי חיפה) 55524-06-21 מדינת ישראל נ' עבאס (13.7.23); להלן: עניין עבאס). באותו עניין קבענו כי לאחר הרפורמה אין עוד מקום לדרישת רכיבי ה"כוונה תחילה" (שם, פסקה 20). עמדה זו אף נקבעה לאחרונה בפסיקתו של בית המשפט העליון (ע"פ 5922/22 קוזלוב נ' מדינת ישראל (13.8.23)). אע"פ, כי עניין עבאס דן באירוע בו הותקף מור, ולגביו קבענו כי הוא מהווה לינצ'. הנאשם 1 באותו עניין הורשע, בין היתר, בעבירה של מעשה טרור שהוא ניסיון רצח. אשוב לעניין עבאס בהמשך כדי לאבחנו מענייננו.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב(עציר)

16. באשר ליסוד העובדתי, לא יכול להיות חולק כי הטחת אבנים בעוצמה לעבר אדם יכול ותקיים את היסוד העובדתי.

ובאשר ליסוד הנפשי, נוכח הקושי להתחקות אחר נבכי נפשו של אדם, פותחה בפסיקה "חזקת הכוונה". מדובר בחזקה עובדתית-ראייתית הניתנת לסתירה ולפיה חזקה על אדם שהוא מתכוון לתוצאות הטבעיות הנובעות ממעשיו. חזקה זו כוחה יפה גם בעבירת הניסיון לרצח, כאשר נעשה מעשה שעשוי היה לגרום לתוצאה הקטלנית, גם אם מסיבות שאינן תלויות בנאשם תוצאה זו נמנעה לבסוף (ע"פ 10025/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (10.8.18)).

בפסיקה פותחו מספר מבחני עזר המסייעים בגיבוש הכרעה בשאלת התקיימותה של החזקה. בין אלה ניתן למנות את - אופן ביצוע העבירה; האמצעי ששימש לשם ביצוע העבירה; חילופי דברים שנאמרו לפני ביצוע המעשה; מיקום הפגיעה בגופו של הקורבן; התנהגות הנאשם לפני ביצוע המעשה ולאחריו, ועוד (ע"פ 7090/15 ח'ליפה נ' מדינת ישראל (25.8.2016); ע"פ 3647/15 אלנאס נ' מדינת ישראל (29.3.17)). זאת ועוד, קביעת היסוד הנפשי נקבעת לא רק על פי מבחני העזר לעיל אלא – והדברים נכונים במיוחד בענייננו – על פי מכלול הראיות. אפנה בהקשר זה לאמור בע"פ 355/88 לוי נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(3) 221, 234-235, שם צוינו הדברים הבאים: "כאשר באים לבחון, בתום גיבוש הראיות, האם הוכח היסוד הנפשי, ייתן השופט את דעתו למכלול הראיות ויסיק את המסקנות המתבקשות על-פי הגיון הדברים, הפרשנות הנאותה של ההתרחשויות, מידת האמון שניתן לייחס לעד זה או אחר או לראיה פלונית, והכול על-פי מיטב שפיטתו של השופט המנוסה, הרואה את העדים, הסוקר את הראיות, המתרשם מהפרשה כפי שהיא נחשפת נגד עיניו והמשתמש בהגיונו הבריא ובניסיונו השיפוטי כדי לבור את המוץ מן הבר ולהגיע לחקר האמת"

17. שקילת ובחינת כלל נתוני האירוע, תוך התרשמות בלתי אמצעית מהעדים ובפרט מהנאשם, הביאו אותי למסקנה כי קיים לכל הפחות ספק סביר בהתקיימות היסוד הנפשי הדרוש להרשעה בניסיון לרצח. לצד זאת, הוכח טעמי מעבר לכל ספק סביר כי מעשי הנאשם מבססים עבירה של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1)+(2) לחוק. אעיר, כי לנאשם ניתנה הזדמנות סבירה ולמעלה מכך להתגונן גם בפני אישום זה (ור' בנדון ס' 184 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, וכן ע"פ 3956/21 כהן נ' מדינת ישראל, פסקאות 25-27 (8.9.22)).

18. למסקנה לעיל הגעתי מהצטברות הנתונים והקביעות להלן.

19. ראשית, נתוני הרקע וסביבת האירוע – עובר לאירוע התרחשה "התנגשות" אלימה בין יהודים לערבים באזור האירוע ובסביבתו. כך עולה מסרטוני מצלמות "שריף עוטור" שתיעדו את אזור האירוע

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב(עציר)

לפני האירוע ולאחריו, וכן ממצלמת "כיכר חב"ד" של עיריית עכו. אפנה בנדון למצלמה ch.08 במצלמות "שריף עטור" שצפתה לכיכר חב"ד, בה ניתן להבחין בכך שצעירים ערבים וצעירים יהודים השליכו אבנים משני צדי הכביש. במהלך ההתרחשויות צעירים מכל צד רצו והחליפו מיקומים ועברו בין מוקדים שונים. מהאמור לעיל לא ניתן להסיק כי מתקיים "שוויון" בין הצדדים בהקשר ל"מי התחיל" או "מי אשם", אך כעובדה מדובר בסיטואציה בה כל מחנה יידה אבנים לעבר הצד שכנגד. לא זו אף זו, הנאשם תועד שניות ספורות לפני האירוע (והוא זריקת האבנים לעבר המתלונן), כשהוא מיידה אבנים לעבר קבוצת היהודים כפי שפורט לעיל.

ועוד בהקשר זה, יש לזכור כי הנאשם לא היה מודע לכך שהמתלונן החליט, כדבריו, לעזוב את החבורה עמה הוא נמנה, להתנתק ממנה ולשוב בגפו לבית הורי רעייתו. צפייה בסרטונים הרלוונטיים מעלה עד כמה הזירה לא היתה "מתוחמת" לפי מחנות; והנה, תוך כדי ובמהלכו של האירוע, רץ המתלונן, גם אם באופן תמים מבחינתו אך לא בהכרח ככזה שנתפס כך על ידי הנאשם. ויודגש, אין בכך כדי להקים לנאשם סייג כלשהו (והוא אף לא טען כך), אך בבחינת מכלול האירוע, הנאשם יכול היה לצפות כי מדובר בחלק והמשך לאותו "קרב אבנים" אלים ומכוער ששני הצדדים נטלו בו חלק. בנסיבות אלה בהחלט ניתן להסיק ולקבוע שהנאשם ביקש לחבול במתלונן; אך איני סבור שעולה בהכרח, ואף לא ברמה פחותה מכך, כי הוא ניסה להמיתו. ויודגש, אני ער לכך שאין הכרח בתכנון מוקדם לצורך ההחלטה להמית, וזו יכולה להתגבש באופן ספונטני. ואולם, העובדה שמדובר באירוע אלים "הדדי" בין שתי חבורות, יכולה להתיישב (גם) עם המסקנה כי הנאשם התכוון "רק" לחבול במתלונן חבלה חמורה על רקע השתייכותו לחבורת הצעירים היהודים, ולכך שלא התכוון בהכרח לגרום למותו.

שנית, באשר לאמצעי ששימש לשם ביצוע העבירה. אין חולק כי הנאשם השליך לעבר המתלונן שלוש אבנים, שתיים מהן מטוח קצר ובעוצמה. כאמור, בחלק מחקירותיו הנאשם אישר כי לפחות אבן אחת פגעה במתלונן, אולם בעדותו טען הנאשם כי כלל לא בטוח שפגע במתלונן אף שהתכוון לפגוע בו. מצפייה בסרטוני האירוע וכן מגרסת הנאשם, עולה בבירור - וכך אני קובע - כי הנאשם כיוון לעבר המתלונן בעת שהשליך לעברו את האבנים - אחת מהן כאשר המתלונן רץ לכיוונו, השנייה כאשר המתלונן כבר היה שרוע על הקרקע, והשלישית כאשר הנאשם היה במגמת התרחקות. הנאשם אישר כי מדובר באבנים שגודלן קטן במקצת מכף ידו (הוא התייחס לשתי האבנים הראשונות). עלה גם שהמתפרע האחר (לבוש השחורים) שזרק את האבן לעבר המתלונן כיוון לעבר המתלונן. נסיבות אלה מלמדות על ביצוע בצוותא מבחינת היסוד העובדתי של המעשים - הנאשם היה מודע להימצאות האחרים בזירה (והכוונה לא רק לאדם שזרק את האבן לעבר המתלונן אלא גם לנוספים שבעטו וחבטו בו); הוא היה חלק מהם עוד לפני כן; ואלמלא הבין שיש לו "גב" של יתר הפורעים לא היה מתחיל וממשיך במעשיו. כמו כן, מעשיהם של יתר הפורעים לא "הפתיעו" אותו - כולם פעלו באותו אופן אלים כנגד המתלונן, מי יותר ומי פחות, אך איש מהם לא "חרג" מהתוכנית שהתגבשה על אתר, גם

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב(עציר)

אם באופן ספונטני. לכן, מחד, אין נפקות של ממש לשאלה האם הנאשם פגע בפועל במתלונן, או שהיה זה המתפרע האחר שפגע בו, או יתר המתפרעים. [בפן העובדתי גרידא, אעיר שמעדות המתלונן עלה שהוא סבור שהאבן הראשונה שזרק הנאשם פגעה בידו; הנאשם אישר שפגע עם האבן הראשונה בחזה המתלונן; ולמעשה איש מהם לא טען כי הנאשם זרק אבן שפגעה בראשו של המתלונן].

ועוד בהקשר זה, וזה העיקר, השימוש שעשה הנאשם באבנים שגודלן כגודל כף ידו, אינו תומך בהכרח בקיומה של כוונת קטילה, ודאי לא כאשר הנאשם עצמו לא פגע בפועל בראשו של המתלונן. זאת ועוד, איני יכול לקבוע כי הנאשם כיוון לעבר ראשו של המתלונן; ואף לא ניתן לקבוע כי הוא היה מודע לכך שזו היתה כוונת מי משותפיו. אפנה לכך כי לשם ביצוע בצוותא נדרשת גם זהות ביסוד הנפשי (ע"פ 807/99 מדינת ישראל נ' עזיזיאן פ"ד נג(5) 747, 756), ונתון זה, כאמור לעיל, מוטל בעיניי בספק. משכך, כוונה לגרום לפגיעה ממשית – כן; כוונה להמית – לא הוכחה.

עוד אפנה לכך שעבירה של ניסיון לרצח יכולה להתבצע בכלי פוגעני כסכין, אקדח, אלה, "בלוק" בנייה, וכו', והכל משום ההנחה לפיה ככל שהאמצעי ששימש לביצוע העבירה בעל פוטנציאל לנזק קטלני יותר, כך גדלה מידת הצפייה של תוצאת המעשה, ובהתאם יכולה ללמדנו על הלך רוחו וכוונתו של העושה. אין משמעות הדבר כי בנסיבות המתאימות גם השלכת אבנים, ואף אבן אחת, לא תקיים את החזקה לעיל, אך לא כך בענייננו. המאשימה הפנתה בנדון לפסיקה שלשיטתה מחזקת את עמדתה, אך לטעמי מדובר במקרים שהתאפיינו בנסיבות תמורות ומובהקות יותר מענייננו – כך, בע"פ 1474/14 פלוני נ' מדינת ישראל (15.12.15), דובר על מי שחדר לדירת המתלוננת שהייתה בת זוגו כשהוא מצויד במוט ברזל, אמר לה שהגיע להרוג אותה והיכה אותה בראשה באמצעות המוט, הטיח אותה בכוח אל הרצפה והיכה אותה עד שהתמוטטה ולאחר מכן נמלט מהמקום; בע"פ 7556/15 קונקיוב נ' מדינת ישראל (11.4.19), המערער ארב למנוח והיכה בראשו שלוש מכות חזקות באמצעות מוט ברזל בו הצטייד מראש; בע"פ 228/01 כלב נ' מדינת ישראל (2.7.03) המערער היכה בראשו של המנוח באמצעות אלת בייסבול, מה שהוביל למותו, ולאחר מכן הכניס את הגופה לרכב והצית אותו; ובע"פ 4246/91 ג' בארה נ' מדינת ישראל (24.12.92) המערער הפיל את המנוח מגשרון נמוך ולאחר מכן חבט בו מספר פעמים באמצעות אבן בראשו עד שרוצץ את גולגלתו. באותו עניין נקבעו הדברים הבאים שיפים לענייננו: "הסברנו בעבר לא אחת כי אופן הפגיעה יכול להפנות למהותה של הכוונה. במה דברים אמורים: פגיעה בחלק רגיש ופגיע במיוחד של הגוף כגון תקיעת סכין בצידו השמאלי של החזה או הטחת גרזן או כלי קהה בראשו של אדם מצביעים על כוונה לקפח חיי אדם, שהרי כל בר דעת יודע כי פגיעה בלב או ריצוץ הגולגולת תוצאתם בדרך כלל קטלנית. בהקשר זה גם קובעת מידתו של המעשה ומבחינה זו איננה דומה השלכתה של אבן פעם אחת לעבר אדם שהרי יתכן ויעלה הספק, אם משליך האבן נתכוון לפגיעה כלשהי בגופו של השני ולא דווקא לפגיעה בראשו, לבין מקרה בו מדובר על הטחת האבן פעמים חוזרות ונשנות בראשו של הקרבן". יוער, כי כנגד המקרים שהובאו על

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב(עציר)

ידי המאשימה, ניתן להביא גם מקרים אחרים בהם הטחת אבן או נשק קר אחר לעבר ראשו של הנפגע לא הסתיימה בהכרח בעבירה של ניסיון רצח (ר' לדוגמה ע"פ 10423/07 מדינת ישראל נ' סיטרין (11.6.2008)), להלן: עניין סיטרין).

שלישית, מיקום הפגיעה. בשונה מהטחת מקל או חפץ דומה אחר בראשו של הקורבן, שאז יש קושי לטעון כי המכה לא כוונה לאזור מסוים בגוף משום יכולת השליטה של הפוגע ב"מחובר" לידו, שונים הדברים בענייננו. הנאשם השליך את האבן הראשונה לעבר המתלונן ממרחק של מספר מטרים, כאשר הן הנאשם והן המתלונן היו בתנועה, ולא ניתן לקבוע כי הוא כיוון את האבן דווקא לראשו. הנאשם כאמור מסר שפגע בחזהו של המתלונן והמתלונן אישר שהאבן אכן לא פגעה בראשו אלא בידו; האבן השנייה שזרק הנאשם אמנם הוטחה כאשר המתלונן היה על הקרקע, אך חרף העובדה שהנאשם כיוון את האבן לעבר גופו של המתלונן, לא ניתן לקבוע, גם בהקשר זה, כי הוא כיוון את האבן דווקא לראשו של המתלונן; והדברים נכונים גם לגבי האבן השלישית כאשר הנאשם כבר היה במרחק מה המתלונן. גם המאשימה אינה טוענת כי הנאשם כיוון איזו מהאבנים לעבר דווקא ראשו של המתלונן, קל וחומר שאיזה מהאבנים פגעה בראשו. המאשימה אמנם טענה בהקשר זה לביצוע בצוותא, התייחסתי לכך לעיל, ואחזור שוב על כך שלא ניתן לקבוע כי הנאשם היה מודע לכוונותיהם של האחרים להמית את המתלונן (גם במידה וכך היה), במובחן מלהכותו ולחבול בו. עוד אפנה לכך כי בפסיקה כבר נקבע לא פעם שיש להיזהר שלא לפרש את המונח "שותפות ספונטנית" באופן רחב מידי (ר' לדוגמה האמור בע"פ 5686/07 בסטיקאר נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (17.2.11)).

רביעית, משך האירוע. בהמשך ישיר לאמור לעיל אפנה לכך כי האירוע היה קצר ביותר, ונמשך – ביחס למתלונן - כ 11-12 שניות בלבד. משכו הקצר של האירוע מחליש את טענת המאשימה לשותפות, גם אם ספונטאנית, בהקשר לכוונה להמית ובהנחה וזו היתה כוונת האחרים, שכן גם במהלך שותפות שכזו על המבצע בצוותא להבין את המתרחש "ולהסכים" למעשים.

חמישית, הפניתי לעיל כי בעניין עבאס הורשע הנאשם, שם, בין היתר בעבירה של מעשה טרור שהוא ניסיון רצח [דינו של הנאשם באותו הליך טרם נגזר, ומאליו יוצא שפסק הדין אינו חלוט]. ואולם, קיימים נתונים כבדי משקל המאבחנו את עניינו של עבאס מעניינו של הנאשם בתיקנו – המתלונן שם (מור) נסע לבקר את אמו שהתגוררה סמוך למקום בו הותקף, ואז בהיותו נוהג ברכבו דרכו נחסמה, רכבו נרגם אבנים וחפצים, וכאשר יצא את רכבו וניסה להימלט רגלית, תקיפתו המשיכה - הן כאשר ניסה להימלט ולהתרחק מרכבו שהועלה באש, והן כאשר שכב פצוע על הארץ ושורת דם, יחיד מול ההמון שעשה בו שפטים, לינץ' במלוא מובן המילה. עבאס עצמו נטל חלק הן בתקיפת מור כאשר האחרון עדיין ישב ברכבו והן כאשר שכב פצוע על הארץ. בנוסף, עבאס תקף את מור באמצעות מקל, ובנוסף לכך נקבע שהוא נושא באחריות גם כמבצע בצוותא. לכן, מבלי להפחית מחומרת העניין

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב(עציר)

במקרה של המתלונן בענייננו, עניינו של עבאס היה תמור יותר הן מבחינה "כמותית" והן מבחינה "איכותית", בכל הפרמטרים האפשריים.

20. בפסקאות לעיל קבעתי שלא הוכח שהנאשם ניסה להביא למות המתלונן. ההגנה טענה כאמור כי מעשי הנאשם בהקשר למתלונן מקימים לא יותר מאשר עבירה של **ניסיון לחבלה חמורה בנסיבות מחמירות**. אני, מאידך גיסא, סבור כי מעשי הנאשם מהווים עבירה של חבלה בכוונה מחמירה שהוא מעשה טרור. בשלב זה אתייחס ליסודות החבלה בכוונה מחמירה.

21. סי' 329 לחוק העונשין שכותרתו "חבלה בכוונה מחמירה" קובע כך:

(א) העושה אחת מאלה בכוונה להטיל באדם נכות או מום, או לגרום לו חבלה חמורה, או להתנגד למעצר או לעיכוב כדין, שלו או של זולתו, או למנוע מעצר או עיכוב כאמור, דינו – מאסר עשרים שנים:

(1) פוצע אדם או גורם לו חבלה חמורה, שלא כדין;

(2) מנסה שלא כדין לפגוע באדם בקליע, בסכין, באבן או בנשק מסוכן או פוגעני אחר;

(3) ..

...

(6) " ..

22. חלק מהנימוקים שהובאו לעיל ועל בסיסם דחיתי את טענת המאשימה להתקיימות העבירה של ניסיון רצח, מהווים למעשה את הבסיס להחלטתי כי מעשי הנאשם מקיימים את העבירה של חבלה בחבלה מחמירה, אותה ביצע הנאשם בצוותא עם יתר הפורעים שחבלו והיכו במתלונן.

קבעתי לעיל, והדברים - מאליו יוצא - שרלוונטיים לענייננו כעת, כי הנאשם ביקש לחבול במתלונן. הנאשם, אף כי לא חבר "באופן מסודר" ליתר הפורעים, הבחין בהם, הבין את כוונותיהם (כפי שהם הבחינו בו והבינו מה כוונותיו ומה מעשיו), וכולם יחד כגוף אחד תקפו את המתלונן (ור' בהקשר לביצוע בצוותא האמור בע"פ 2854/18 משה נ' מדינת ישראל, פסקה 82 (27.8.19)).

הנאשם היה הראשון שהטיח את האבן (הראשונה) שפגעה בחזה של המתלונן ("..זרקתי אבן ביד הימנית שלי ופגעתי בו באזור החזה ואז האבן נפלה לרצפה ואחרי זה הבחור הזה נפל לרצפה .." ת/15 שורות 176-173). עוד הפניתי לשימוש שהנאשם עשה באבנים – חפץ מסוכן מטיבו וטבעו, קל וחומר כשהוא מוטח מספר פעמים ומטווח קצר לעבר המתלונן (ור' לעניין מסוכנות השלכת והטחת אבנים האמור, בין היתר, בע"פ 4400/13 עבאסי נ' מדינת ישראל, פסקה 34 (3.2.14) וכן עניין סיטרין

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב (עציר)

פסקה 10). אפנה בנדון בשנית לסרטון האירוע, למעשי הנאשם וכן למעשי יתר אלה שתקפו את המתלונן. הנאשם אישר במפורש שהוא מודע לסכנה הטמונה בהשלכת אבנים לעבר אדם אחר, וממילא עומדת לחובתו חזקת המודעות בהקשר זה.

אפנה לנזקים ולחבלות החמורים שנגרמו למתלונן (פגיעות ודימומים בראש, שברים בגולגולת, שבר בחוליה, שני שברים בכף יד שמאל, והכל כעולה מהתיעוד הרפואי ת/29-ת/34), שממלאים אחר דרישת ה"חבלה חמורה" שבסעיף קטן 1 להוראת סעיף החוק ושנגרמו על ידי שותפיו של הנאשם; וכן אפנה לכך שעל פי סעיף קטן 2 להוראת החוק, די בניסיון כדי לקיים את תנאי הסעיף, ובהקשר זה אין חולק כי מדובר במעשיו שלו ולא של שותפיו. הטלת האבנים, לא פחות מ 3 פעמים, על ידי הנאשם עצמו, לעבר המתלונן, מעידים כי גם דרישות סעיף קטן זה התמלאו ביחס לכוונתו לחבול במתלונן.

באשר ליסוד הנפשי, מדובר בעבירה אשר היסוד הנפשי הנדרש הוא "כוונה מיוחדת" ("..**בכוונה להטיל נכות או מום, או לגרום חבלה חמורה**.."), וזו גם הסיבה לכך שהיא העבירה החמורה ביותר מבין עבירות החבלה (ור' בנדון ע"פ 48/12 מדינת ישראל נ' בלקוול (5.8.12)). את הכוונה ניתן לבסס על 'חזקת כוונה' שהיא חזקה עובדתית הניתנת לסתירה, ואליה התייחסנו לעיל, בשינויים המחויבים, בהקשר לעבירת ניסיון הרצח. עוד ניתן להוכיח את הכוונה הנדרשת בסעיף זה בהתבסס על הלכת הצפיות מהדין המהותי (ע"פ 1259/19 גוטיג'ב נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (11.1.21)); ע"פ 5492/11 אלרחמן נ' מדינת ישראל (5.8.12)). כן נקבע לא פעם כי כוונה מיוחדת עשויה להתגבש כהרף עין (ע"פ 2148/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה יא' (16.12.14)).

עוד אפנה לכך כי במקרים אחרים בהם הטיחו נאשמים אבנים או חפצים אחרים לעבר קורבנות העבירה, נקבע כי מתקיימים יסודות העבירה של חבלה בכוונה מחמירה (ע"פ 4454/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 24 (30.7.20)); ע"פ 1925/23 מדינת ישראל נ' אבו הדוואן (7.8.23) וכן עניין סיטרין שהוזכר לעיל).

בענייננו, טען הנאשם כי כל שביקש היה "להפחיד" את המתלונן; אך יש לדחות את טענותיו אלה מכל וכל. מדובר במי ש"חתר למגע", היה ראש וראשון (תרתי משמע) לפורעים שתקפו את המתלונן, יידה אבנים לעבר המתלונן מטווח קצר, והיה חלק מתקיפתו של האחרון שבוצעה גם על ידי פורעים אחרים, ולכן חזקת הכוונה לעיל לא נסתרה.

23. הסוגיה האחרונה לעיל – מטרת הנאשם ומעשיו בכל אותו יום – מובילה אותנו לנושא הבא והוא, האם מעשים אלה מהווים "מעשה טרור" על רקע דתי-לאומני, כהגדרת מונח זה בחוק המאבק בטרור.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב(עציר)

"מעשה טרור" בחוק המאבק בטרור מתייחס למעשי עבירה או איום, שמתקיימים לגביהם שלושה תנאים מצטברים (ר' סעיף ההגדרות שבחוק) – (1) הם נעשו ממניע מדיני, דתי, לאומני או אידיאולוגי; (2) הם נעשו במטרה לעורר פחד או בהלה בציבור או במטרה לאלץ ממשלה או רשות שלטונית לעשות מעשה או להימנע מלעשות מעשה; (3) במעשה שנעשה היה אחד מאלה או סיכון ממשי לאחת הנסיבות המפורטות בסעיף, כמו פגיעה חמורה בגופו של אדם או בחירותו.

החוק מוסיף וקובע כי אין נפקא מינה אם המניע או המטרה בשני התנאים הראשונים לעיל, היו הבלעדיים או העיקריים למעשה; וכן נקבע בחוק ש"כל מקום בחוק זה שבו נאמר "מטרה", ראייה מראש את התרחשות התוצאות, כאפשרות קרובה לוודאי, כמוה כמטרה לגרמן" ובכך מחיל את הלכת הצפיות הקבועה בסעיף 20 לחוק העונשין גם על עבירות התנהגות מסוג מטרה.

בענייננו, הנאשם חזר וטען כי יצא לרחוב, ובהמשך נטל אבנים והשליכן (תחילה לעבר קבוצת היהודים ובהמשך לעבר המתלונן) משום שחש מהיהודים וממה שאלה עלולים לעשות בעכו. הנאשם הפנה לידיעות שקרא במרשתת וכן לאלה ששמע מאחרים, על כך שבערים אחרות יהודים פגעו בערבים וברכוש של ערבים. בכך – לשיטתו – היה כדי להצדיק את מעשיו. הנאשם אף טען כי היו שמועות שהמשטרה "איבדה שליטה", ולכן היה צורך לצאת ולהגן את העיר עכו מפני הפורעים היהודים.

יש לדחות מכל וכל טענות אלה של הנאשם. ברור כי מעשי הנאשם לא מקימים כל סייג של "הגנה עצמית" או "הגנת בית מגורים". ההגנה, ובצדק, לא טענה זאת, ולכן איני סבור שיש להיכנס לעובי הקורה בהקשר זה. כל שטענה ההגנה בנדון, הוא שהלך הנפש בו אחז הנאשם, משום השמועות שנפוצו, צריך לקבל משקל במסגרת השיקולים המולוכיים למסקנה שאין להרשיעו בעבירה של ניסיון רצח. כאמור, סברתי שאכן אין להרשיע את הנאשם בעבירה של ניסיון רצח, וטעמיי פורטו לעיל. לגופו של עניין ובהקשר לענייננו, הנוגע להתקיימות תנאי חוק המאבק בטרור, הנאשם ופורעים נוספים כמותו, הם אלה שהפריעו למשטרת ישראל לשמור על הסדר. במילים אחרות, הנאשם ודומיו היו הסיבה לאי הסדר ולפרעות; הגורם ולא התוצאה. עולה בבירור כי כאשר יצא הנאשם לרחוב, הוא "יצא לקרב"; וה"קרב" היה אל מול היהודים שלשיטתו באו להתנכל לתושבי עכו הערבים. זאת ועוד, הנאשם ציין כי בתחילה הוא היה לבוש חולצה וכאשר נתקל בכוח משטרה שעשתה שימוש בגז מדמיע, הוא הוריד את חולצתו וכיסה את פניו. משמע, בשלב בו נטל הנאשם חלק בתקיפת המתלונן, כאשר החולצה כבר לא על פניו ואף לא על גופו או בידיו, מדובר בשלב שלאחר אותה התקלות עם המשטרה. מדובר אם כן במי ש"מחפש צרות" ולא נרתע מלמצוא אותן שוב ושוב, מול כוחות המשטרה ואל מול יהודים שהוא ביקש להתעמת איתם משום יהדותם ולא משום סיבה אחרת. הנאשם אף אישר כי המתלונן הקונקרטי לא היווה מבחינתו איום, והסיבה לכך שתקף אותו היא משום היות האחרון יהודי ומשום ש"ערבים רדפו אחריו" (ר' במיוחד דברי הנאשם בת/15, שורות 140-127). אחתום פרק זה, בדברים

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב (עציר)

שמסר המתלונן, ולא נסתרו - בהודעתו מיום 13.6.21 (ת/37 שורה 5) הוא תיאר כי כאשר הנאשם התקרב אליו "הוא צעק 'אללה הוא אכבר' זורק עלי אבן ..". מכאן, עולה בבירור כי מניעי הנאשם כללו לכל הפחות גם מניעים דתיים לאומניים, משכך, מתקיים בעניינו גם רכיב זה.

גם שני התנאים הנוספים להתקיימות "מעשה טרור" מתקיימים בעניינו. הנאשם נטל חלק בתקיפת יהודים אותם לא הכיר, ואני קובע כי חלק ממטרותיו היו לזרוע פחד או בהלה בקרב היהודים. הנאשם אף אישר באופן מפורש כי מטרתו היתה "להפחיד" את היהודים שהגיעו לעכו וזאת כדי להרחיקם משם. העובדה כי נטל חלק לא רק בתקיפת המתלונן אלא גם בהתפרעות בזירה השנייה שמטרתה היתה זהה, מחזקת מסקנתי זו. עוד אפנה לכך כי בכל מקרה נוכח הלכת הצפויות לא יכולה להיות מחלוקת כי הוא ראה מראש את התרחשות תוצאה זו. לגבי התנאי השלישי, נוכח הפגיעות הקשות שנגרמו למתלונן, גם זה התקיים.

24. לגבי יתר העבירות שיוחסו לנאשם – עבירת ההתפרעות הוכחה ולא ארחיב בנדון שכן ההגנה אישרה זאת בסיכומיה (עמוד 3); ולגבי העבירה של ניסיון לפציעה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני, גם זו הוכחה. מדובר, כאמור לעיל, בהשלכת האבן על ידי הנאשם לעבר הצעירים היהודים. השימוש באבן מהווה נסיבה מחמירה לפי ס' 335(א)(1) לחוק העונשין (ור' בנדון המבחנים שנקבעו בע"פ 371/08 ביטאו נ' מדינת ישראל (27.10.08); ע"פ 194/94 מדינת ישראל נ' בסנו (14.6.95)). מעשה זה נקלט במצלמות שריף עוטור (מצלמה 6) בזמן מסך 05:01:21. ההגנה אמנם טענה שהעבירה לא הוכחה, ואף הוסף שהנאשם לא נשאל על כך בחקירותיו או בעדותו. עם זאת, כפי שהפניתי לעיל הנאשם נשאל על כך (ר' הודעת הנאשם מיום 26.5.21 ת/15 מיום 26.5.21, שם הוצג לו סרטון מצלמה 6 החל ממונה 03:01:21), והנאשם אישר את זיהויו וכן אישר כי השליך את האבן עוד טרם הגעת המתלונן (שורות 189-190). צפייה במצלמות הרלוונטיות מעלה שניתן להבחין בבירור בהשלכת האבן. עולה בבירור כי הנאשם הבחין בתבורת היהודים שהיתה סמוך למקום פגיעת האבן, ומטרתו היתה לפגוע בהם. מעשיו מיד לאחר מכן, קרי תקיפת המתלונן כפי שתואר באריכות לעיל, מחזקים את המסקנה כי מדובר ברצף מעשים שבוצעו מאותו מניע.

25. סוף דבר, מהטעמים שפורטו לעיל, אמליץ לחבריי להרשיע את הנאשם בעבירות הבאות:
- (-) מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1)+(2) + ס' 29 לחוק העונשין, בצירוף ס' 37 לחוק המאבק בטרור;
 - (-) ניסיון לפציעה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני, לפי סעיף 334 + 335(א)(1) לחוק + סעיף 25 לחוק + סעיף 37 לחוק המאבק בטרור;
 - (-) התפרעות, לפי סעיף 152 לחוק + סעיף 29 לחוק.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב (עציר)

י. ליפשיץ, שופט

[אב"ד]

השופטת גלית ציגלר:

בחנתי את טיעוני הצדדים בסיכומיהם, את חומר הראיות שעמד לפנינו ובעיקר את סרטוני האירוע, ואני מצטרפת לחוות דעתו המפורטת של חברי השופט ליפשיץ.

ג. ציגלר, שופטת

השופט שמואל מנדלבום:

לאחר עיון בחומר הראיות בטיעוני הצדדים לרבות צפייה מרובה בסרטוני מצלמות האבטחה הרלוונטיים, אני מצטרף ומסכים לחוות דעתו המפורטת והמעמיקה של חברי השופט יחיאל ליפשיץ ובכלל זה לקביעתו ביחס לעבירה שבביצועה יש להרשיע את הנאשם.

ש. מנדלבום, שופט

סוף דבר, הוחלט פה אחד להרשיע את הנאשם בעבירות הבאות:

- (-) מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1)+(2) + ס' 29 לחוק העונשין, בצירוף ס' 37 לחוק המאבק בטרור;
- (-) ניסיון לפציעה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני, לפי סעיף 334 + 335(א)(1) לחוק + סעיף 25 לחוק + סעיף 37 לחוק המאבק בטרור;
- (-) התפרעות, לפי סעיף 152 לחוק + סעיף 29 לחוק.

ניתנה היום, כ"א אלול תשפ"ג, 07 ספטמבר 2023, בנוכחות הצדדים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 46378-06-21 מדינת ישראל נ' אבו חביב(עציר)

ש. מנדלבוים, שופט

ג. ציגלר, שופטת

נ. ליפשיץ, שופט

[אב"ד]

